

**KINOLOŠKA SEKCIJA FAKULTETA
VETERINARSKJE MEDICINE**

SEMINARSKI RAD

TEMA: AMERIČKI STAFORDSKI TERIJER

Student: Marko Dmitrić
Broj indeksa: 2006/99

ISTORIJAT

Dolazak u Ameriku

Istorija nas uči da je u prošlom veku iz Evrope ka Americi krenula velika masa iseljenika podstaknuta različitim motivima, a najčešće siromaštvom. Kolonisti iz Engleske, Irske, Škotske povelili su sa sobom svoje pse, a među njima i čuvene borbe. U novoj domovini nastavljena je tradicija borbe psa protiv psa po potpuno istim pravilima kao u Engleskoj. Prvoklasni psi donosili su vlasnicima dobar prihod putem opklada ili od prodaje štenadi. Kada su prvi put predstavljeni u Americi, ovi psi su se skoro u potpunosti odgajali za borbe. Ovi tzv. sportisti su veoma zaslužni što se ova rasa održala čistom, bistrom, jakim i borbenom. Težili su ne samo da odgaje psa, koji je hrabar, već i da je inteligentan, jer je to bio bitan preduslov za konačan ishod krvavih borbi. Zbog velikih opklada na pse, odgajivači nisu želeli nikakav rizik u odgajivanju. Veoma se vodilo računa o precima, o njihovom zdravlju jer npr. pas koji nije imao dovoljno velika pluća da izdrži da se bori sat-dva, bio

je osuđen na poraz, ili pas koji ima srčanu manu, jer srce mora da je veoma snažno da bi bilo u stanju da pumpa krv u sve delove tela. Svaka skrivena mana se kažnjavala porazom. Zato su se parili najbolji, a to je sačuvalo rasu i napravilo je takvu kakva je danas. Nepažljivost prilikom parenja značila je izgubljen novac i poverenje kupca za štenad, a to svakako nijedan odgajivač nije želeo.

U Irskoj u periodu od 1845. do 1851. godine, vladala je velika glad jer je prinos krompira podbacivao godinu za godinom. U pravcu Amerike, krenula je prava reka kolonista tako da se broj stanovnika Irske

Odgajivač iz 1900.

u samo nekoliko godina smanjio sa 8,5 na 6,5 miliona. Za nahraniti gladna usta dobrodošla je svakaka zarada, pa i ona ostvarena u borbi pasa. Zaradivši nešto novca u novoj domovini, kolonisti bi ga ne tako retko poslali rođacima u Irskoj sa molbom da im nabave kvalitetnog psa borca.

Zato mnogi kinolozi veruju da je glavnu ulogu u oblikovanju APBT-a i AST-a odigrao tzv. irski Pit Terrier ili terijer za borbe. To su bile male životinje, težine svega 10-15 kilograma. Zbog čega su ti psi bili tako sitni, nije poznato. Po jednoj pretpostavci to je zbog toga što su Irci bili veoma siromašni, i nisu imali mogućnosti da hrane teže pse.

Drugi opet misle da odgovor treba tražiti u meodi uzgoja i pravilima borbi. Naime, pravi ljubitelji borbi su uvek u prvi plan stavljali narav psa, a ne njegov izgled ili masivnost. Ako se zna da pravila traže da suprostavljeni psi moraju biti iste mase uz minimalna odstupanja, onda postaje jasno da formiranje masivnosti nije donosilo nikakvu prednost. Imati manjeg psa bilo je daleko povoljnije zbog jeftinijeg i lakšeg treninga i odgoja. Ne treba zaboraviti ni to da su borbe od 1835. godine zabranjene, pa je manjeg psa bilo lakše i sakriti. Richard Stratton, za priznati autoritet za APBT-a, je tvorac svakako najzanimljivije teorije o tome zašto s irski pit terijeri bili sitni. Teorija zaslužuje pažnju zato što ujedno objašnjava kakav se pas krije iza imena pit terijer, ali da bi je shvatili treba nešto znati i o irskoj istoriji. Jedan zakon poreklom još iz srednjeg veka je zabranjivao da iko osim plemstva drži lovačke pse. Za držanje nelovačkih pasa plaćao se veliki porez, seljak je imao pravo bez poreza držati i uzgajati samo terijere u svrhe uništavanja štetočine. Buldoga nije smeo držati jer je on spadao po engleskim zakonima u lovačke pse. Richard Stratton smatra da su ime pit terijer i mali rast irski seljaci dali samo da zavaraju poreznike i policiju, a u stvarnosti su prikivali minijaturne oblike buldoga ili eventualno mešance buldoga sa terijerima, s minimalnom količinom terijerske krvi.

Osim irskih pit terijera, u Ameriku su došli i psi iz Engleske i Škotske. Njih je bilo manje od irskih pasa, ali se zato pouzdano može reći da su to bili mešanci buldoga sa terijerom zvani „Bull-and-Terrier“. Ovi psi su u Ameriku stizali na dva načina. Škotsi i engleski odgajivači, shvativši da njihovi psi predstavljaju dobru robu u Americi, sami su donosili svoje pse u Novi svet. U drugoj polovini 19. veka Amerika se industrijalizuje i dolaze novi radnici koji su sa sobom povelili svoje četvoronožne prijatelje. Istorijski izvori govore da su psi borci stizali u Ameriku u dva talasa. Većina pasa je bila iz Irske, li se ne smeju zanemariti ni engleski ni škotski psi. Najpoznatiji pas toga doba bio je Spring, kojeg je 1857. godine uvezao Mc Caffrey. Spribg se smatra začetnikom čitave jedne linije sjajnih pasa. Međutim, građanski rat je gotovo uništio populaciju pasa za borbe, pa su najveću ulogu u oblikovanju APBT-a i AST-a imali psi iz drugog talasa koji je započeo

1865. godine a završio tridesetak godina kasnije. Dominantni psi iz drugog talasa su bili irskog porekla. Dva vrlo poznata psa toga doba su Paddy i Pilot, koje je oko 1880. godine uvezao Charlie Lloyd. Lloyd-ov nadimak je bio Cockney, a označava rođenog Londonca. Stoga se može pretpostaviti da su njegovi psi bili engleskog uzgoja. Osim o Lloyd-u postoje podaci i o drugim uzgajivačima i njihovim psima. Analizirajući navedene podatke s pravom možemo utvrditi da je poreklo AST-a na britanskom ostrvu. Ipak, teško da ćemo ikada saznati koji su to psi došli u Ameriku. Možda je najpravičnije kazati da je AST direktan potomak najboljih pasa boraca koji su došli u Ameriku u 19. veku.

FIGHT
Oct. 27, 1935
There will be a DOG FIGHT 1-2 Mile
South of Hobart
at the Tudor Pit

Eyan's Dillinger
Weight, 50 lbs. Earl Tudor, handling.

Hall's Mike
Of Wichita, Kansas. Weight, 50 lbs.
Dr. Hall, handling.

Purse, \$200.00 Start at 1 P. M.

Come early and stay late and bring your cocks and stags as
there will be hack fighting all day.

Lunch and Cold Drinks on the Grounds

Admission: Men, 50c Ladies Free

PLAKAT IZ 1935. GODINE

Širenje i popularizacija

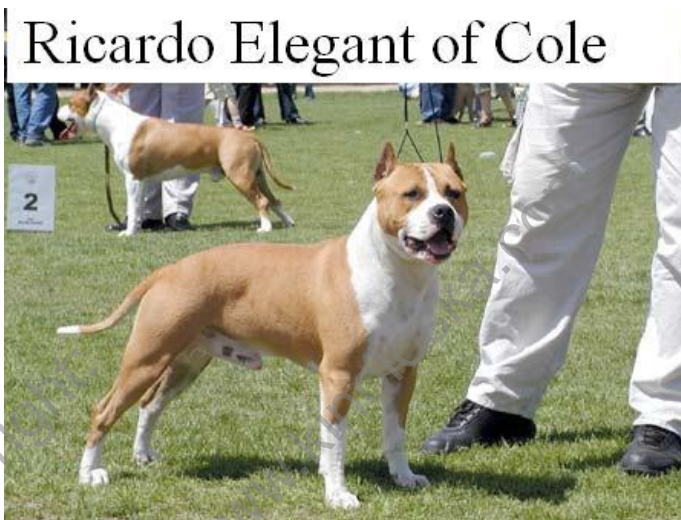
U početku je popularizacija pasa za borbe bila smeštena uglavnom na području zvanom New England. To je prilično logično jer se tu nalazi New York, glavna useljenička luka. Međutim, kako su useljenici odlazili u bogatije i plodnije krajeve, tako su se širili njihovi psi. Za svega nekoliko decenija dospeli su u sve krajeve Amerike, Kanade, pa i u Meksiku. Gotovo sve što znamo u periodu od 1865. do 1858. godine možemo zahvaliti izveštajima objavljenim u Police Gazette. Iz njih se vidi da policija u to vreme nije imala ništa protiv borbi pasa. Šta više, toliko su bile popularne da su čak u policijskom časopisu objavljeni rezultati i opisi značajnih borbi. U jednom broju Police Gazette nalazi se izveštaj o borbi održanoj 19.10.1881. godine, u blizini Luisvila, na farmi čiji je vlasnik bio izvesni Garr. Suprotstavljeni psi bili su beli uvaženi mužjak Crib (vlasnik Louis Kreiger iz Luisvila), te uvaženi tigrasti mužjak Pilot (vlasnik Charles Lloyd iz New York-a). Izveštaj u detalje opisuje borbu dugu sat i dvadeset i pet minuta u kojoj je pobedio Pilot. Količina novca u opkladama bila je veća od 3 000 dolara, što je u to doba bila impozantna svota.

Amerikanci su svoje pse za borbu zvali vrlo slično Britancima: Pit Bull Terrier ili skraćeno Pit Bull. Međutim, koristili su i ime Pit Bulldog, što znači Buldog za borbe. Korišćenje imena Bulldog je vrlo intrigantno, pa je podstaklo pojedine autore da za pretka američkih pasa za borbe stave samog Bullodoga. Doduše, oni ne misle na današnjeg Bullodoga, već na njegove pretke s kraja 18. i početka 19. veka. Može se postaviti pitanje u čemu je bila razlika između američke i engleske varijante Pit Bull Terrier-a? Sačuvane fotografije, umetničke slike i crteži nam daju odgovor. Principijelna razlika je u tome što su američki psi imali daleko jači kostur, krupniju glavu i mnogo snažnije čeljusti. Da li je ta razlika nastala selekcijom ili zato što su američki psi imali mnogo više krbi Bullodoga preko svojih irskih predaka, ostaje da se istraži.

Prvi registri

Godine 1898. grupa lovaca osnovala je registar za pse pod imenom United Kennel Club (UKC). Glavni motiv za osnivanje UKC-a bilo je otvaranje rodovnih knjiga za autohtone američke pse. Prilično čudno, ali uprave drugih kinoloških organizacija nisu rado registrovale rase stvorene u Americi. Amerikanci su bili zaslepljeni psima uveženim iz Evrope, a svoje pse su zanemarili. Grupa kinologa, okupljena oko Chauncey Z. Bennett-a, je odlučila tome stati na kraj, pa su osnovali UKC. Iako je UKC prvobitno bio zamišljen kao registar samo za lovačke pse, Bennett je upisao nelovne pasmine. Prva pasmina koja je ušla u registar bio je Pit Bull Terrier. I dok su jedni predlagali da se upotrebi ime Pit Bull Terrier i tako naglase borilački aspekti pasmine, drugi su insistirali na imenu American Bull Terrier, koji govori o autohtonosti pasmine. Bennett je napravio kompromis, pa je američke pse za borbu nazvao American

(Pitt) Bull Terrier. Metode rada u UKC-u su vrlo liberalne, pa odgajivačima ostavljaju dosta slobodnog prostora. To je ljubiteljima pasa za borbe odgovaralo jer je za njih najbitnija stvar bila narav psa koju nikako nisu hteli pokvariti uzgojem za

eksterijer. Stoga su rado pristali da svoje pse registruju u UKC-u kao American Pit Bull Terrier-e (APBT). Godine 1909. je Guy McCord iz Čikaga otvorio registar samo za Pit Bull-ove, oko kojeg je okupio „tvrdo jezgro“ odgajivača pasa za borbe. Registar je dobio ime American Dog Breeders Association (ADBA), a psi su nazvani Pit Bull Terrier-i. Kasnije je registar preuzeo Frand Ferris, koji 1972. godine ustupa svoje mesto Ralph Green-Wood pod kojim ADBA neverovatno napreduje u veličini i moći. Od njegovog doba službeni ADBA-in naziv za rasu je American Pit Bull Terrier. Važan podatak je da su mnogi psi bili dvostruko registrovani i kod UKC-a, a i kod ADBA-e. Bilo bi pogresno pomisliti da su APBT služili samo za borbe. Naprotiv, mnogi su život proveli kao farmerski psi univerzalne namene, a zahvaljujući izuzetnoj odanosti gospodarima došli su na dobar glas kao kućni ljubimci i psi čuvari. Na jugu Amerike korišćene su za čuvanje poludivljih krda svinja, pa i za lov. Rasa

je uskoro postala vrlo popularna u Americi. Prvi pas koji je bio registrovan je „Lucenay Pete“ koji je igrao u staroj filmskoj komediji. Verovatno nijedan drugi pas nije stekao toliku popularnost kao što je Pete, originalni „Our gang“ pas. On je jedini pas koji je doživeo prelazak iz nemog u zvučni film. Pete je proveo skoro devet godina na filmu i dve godine u pozorištu. Uprkos lošim proricanjima ova rasa je doživela procvat i postala vrlo popularna širom sveta. Pokazalo se da ova tzv. krvoločna životinja zna biti veoma drag kućni prijatelj, a svojim izgledom izaziva često pažnju, kako na ulici, tako i na izložbama pasa.

Registracija i nastanak imena

Oko 1930. godine brojni ljubitelji APBT-a su usmerili težište svog rada na registraciju te rase u American Cennel Club-u (AKC), osnovan 1881. godine, s vremenom se razvio u najveću i najuticajnije američku kinološku organizaciju sa više od 2 000 godišnje organizovanih izložbi. Verovatno su ljubitelji APBT-a mislili da će registracija u AKC-u pomoći napretku njihove rase. Najzaslužnija osoba za registraciju rase je Wilfred T. Brandon. On je uspeo dokazati da APBT ima precizno dokumentovanu prošlost, te da postoji dovoljan broj pripadnika te rase uniformne fizičke građe. Njegova zasluga je i izrada standarda koji je i danas na snazi. U stvari, on je samo malo doterao već postojeći standard kojeg je postavio The American Pit Bull Terrier Club, osnovan 1921. godine. Brandon i njegovi prijatelji su rasu hteli da registruju pod imenom American Bull Terrier. Međutim, to nije uspelo zbog protivljenja američkog Bulterijer Kluba. Članovi tog kluba, vrlo uticajnog u upravi AKC-a, su izjavili da samo oni imaju pravo na ime Bull Terrier. Zbog te opstrukcije u pitanje je došla čak i registracija rase u AKC-u. Sličnih problema imao je Boston Terrier čije je originalno ime trebalo biti Boston Bull Terrier. Interesantan podatak je da prvobitna verzija Brandon-ovog standarda nije sadržala ograničenja na belu boju, a koja se nalazi u današnjem standardu usvojenom 10.6.1936. godine. Will Yudy, izdavač časopisa „Dog World“ i veliki ljubitelj rase je pokušavao naći kompromis, pa je predložio ime Yankee Terrier. Međutim, to ime nikada nije prihvaćeno. Godine 1935. je The Kannel Club of Great Britain (KC) registrovao englesku verziju psa pod imenom Staffordshire Bull Terrier (SBT). To je konačno podstaklo upravu AKC-a da 1936. godine registruje američku varijantu psa za borbe, ali pod nesretnim imenom Staffordshire Terrier (ST). Taj naziv izrazito naglašava britansko poreklo, ali ni najmanje ne govori o specifičnostima američkih pasa. Sve je to izazvalo brojne nesuglasice. Većina odgajivača APBT-a je odbila da registruje svoje pse u AKC-u pod imenom ST, jer ih nisu smatrali terijerima. Osim toga nisu verovali u izložbe pasa kao mediji pogodan za napredak rasa. Bojali su se da se sa njihovim psima ne dogodi ono što se dogodilo Bull Terrier-u, tj. da potpuno promene karakter i izgube svaku funkcionalnost. Zato su i ostali u ADBA-i i UKC-u gde su njihovi psi do tada bili registrovani. Sličnost imena SBT i ST je skoro četrdeset godina izazivala brojne nesuglasice. Iako je namera bila da se proglase različitim rasama, AKC i KC su se počeli svađati čija je pasmina izvorna i prava. Posledica svađa je dugogodišnje nepriznavanje ST u Engleskoj i SBT-a u Americi. Većina priručnika u Velikoj Britaniji i danas naglašava da je ST uvećana verzija SBT-a, ali da su u suštini jedna pasmina. To je navelo pojedine odgajivače ST-a da pedesetih godina ukrštaju svoje pse sa SBT-

om. Tako je nastao pravi rat između odgajivača ST-a jer mnogi od njih nisu prihvatili SBT-a za istu rasu. Howard Hadley, jedan od najuglednijih i najuticajnijih odgajivača ST-a, uspeo je uveriti AKC da je reč o dvema rasama različitim, iako srodnog porekla i sličnog izgleda. Tek tada je kinološka administracija postala svesna da se u registru nalaze dve rase gotovo identičnog imena. Zato je početkom sedamdesetih godina za ST-a ponuđeno originalno ime American Bull Terrier, ali su odgajivači to odbili! Previše vremena i novca su uložili u propagandu imena ST i sad od njega nisu hteli odustati. Kao kompromis nastalo je ime American Staffordshire Terrier (AST), uvedeno 1972. godine, a koje se i danas koristi.

Evolucija imena:

1. Pit Bull Terrier – druga polovina 19. veka
2. American Pit Bull Terrier – 1898. godina
3. Staffordshire Terrier – 1936. godine
4. American Staffordshire Terrier – 1972. godina

FCI standard američkog stafordskog terijera

Standard broj 286, SAD, klasifikacija FCI: grupa III - terijeri sekcija 3. Terijeri tipa Bull bez radnog ispita.

Opšti izgled: Američki stafordski pas treba da odaje utisak velike snage na osnovu svoje veličine, to je dobro građen pas, mišićav ali okretan i graciozan, veoma budno prati okolinu. Treba da je čvrst, ni visokonog ni hrtast. Izvanredno je hrabar.

Glava: Srednje dužine, duboka, lobanja je široka, mišići na obrazima veoma izraženi, stop veoma izražen, uši visoko usađene.

Uši: Kupirane ili ne. Ako su nekupirane treba da su kratke, u vidu poluruže ili uspravne. Uši koje slobodno padaju kažnjavaju se.

Oči: Tamne boje, okrugle, smeštene nisko i veoma razmaknute. Bez bobica na kopcima.

Njuška: Srednje dužine, zaobljena u gornjem delu i naglo se skuplja ispod očiju. Vilice su dobro istaknute, donja jaka i čvrsta. Usne su čvrste i dobro priležujuće bez delova koji vise. Gornji sekutići su u uskom dodiru sa prednjom stranom donjih sekutića (makazasto zubalo). Njuška je apsolutno crna.

Vrat: Snažan, lagano izbočen, sužava se od plećki prema potiljku. Koža nije opuštana. Srednje je dužine.

Plećke: Jake i mišićave, lopatice široke i kose.

Telo: Rebra dobro zasvođena, duga prema zadnjem delu. Međusobno blizu postavljena. Prednje noge su dovoljno razmaknute što omogućava pravilan razvoj grudi koje su visoke i široke.

Rep: Kratak u odnosu na visinu, nisko usađen, postepeno se tsanjuje prema vrhu. Nije uvijen, niti uzdignut iznad leđa. Ne kupira se.

Noge: Prednje noge moraju biti prave, kosti su jake i zaobljene, podlaktice čvrste i prave. Zadnje noge su veoma mišićave, potkolenice su spuštene i nisu okrenute ni unutra ni spolja. Stopala (šape) su srednje veličine, zbijena i čvrsta. Korak treba da je elastičan. Pas ne sme pri hodu da se klata ni da ravaniše.

Dlaka: Kratka, gusta, čvrsta pri dodiru i sjajna.

Boja: Dozvoljene su sve boje dlake, jednobojna, višebojna ili šarena. Nepoželjna je sasvim bela, više od 80% bele, black and tan (crna sa vatreno crvenom) i boja džigerice.

Veličina: Težina je srazmerna rastu. Poželjna je visina od 45,72 cm do 48,26 cm, kod mužjaka i 43,18 cm do 45,72 cm kod ženke.

Mane: Kažnjava se depigmentacija njuške, svetle oči ili kapci bez pigmenta, suviše dug ili nepravilno nošen rep, predgriz i podgriz.

N.B. Mužjaci moraju imati dva testisa normalne veličine, potpuno spuštenu u skrotum.

Copyright:
www.kinoloska.com

LITERATURA:

1. Rade Dakić - Kića, „*Enciklopedija - Terijeri*“, Beograd, 2003.
2. Kinološki savez Republike Srbije, „*Standardi rasnih pasa po FCI grupama*“, Beograd, 2008.
3. Sredstvo informisanja *Internet*